

Informacija

o finansiranju izgradnje, održavanja i valorizacije višenamjenske sportske infrastrukture na prostoru Bjelasice i Komova

Crna Gora je kao jedan od strateških opredjeljenja i prioriteta razvoja prepoznala turističku valorizaciju Sjevernog regiona Crne Gore, posebno u dijelu razvoja sportske turističke infrastrukture, a na koju se nadovezuje i razvoj zdravstvenog turizma, kao i kongresnog turizma, a sve u cilju unapređenja razvoja ovog područja i smanjenju jaza u razvijenosti između južnog i sjevernog regiona zemlje.

U skladu sa tim, kroz strateška i planska dokumenta, planirano je sprovođenje niza aktivnosti koje imaju za cilj razvoj i jačanje sveukupnih kapaciteta na sjeveru, uključujući valorizaciju dijela već postojećih ski-centara i sportske infrastrukture, i izgradnje nove sportske infrastrukture, u skladu sa najvišim međunarodnim standardima.

Dakle, kako postoje prirodni preduslovi za raznovrsne vidove turizma, kao što su eko-etno, ruralni, agro, zdravstveni, sportsko-rekreativni i drugi vidovi turizma, i kako su već u fazi realizacije skijaške, biciklističke, pješačke i planinarske staze, kao i edukativne staze kroz predjele planine i samog Nacionalnog parka, to se cijeli prostor planina Bjelasice i Komova percipira kao potencijal za razvoj sportsko – rekreativnog turizma kao što je skijanje, bordovanje, nordijsko skijanje, hodanje na krpeljama, pješaćenje, planinarenje i alpinizam, planinski biciklizam, speleologija i sl.

Takođe, od značaja su i projekat revitalizacije katuna, turistička eko-etno sela, poljoprivredni katuni, poljoprivredna dobra itd.

Treba istaći da je prostor Bjelasica i Komovi, na kojem se nalaze skijališta i druga sportska infrastruktura koja je u izgradnji, površine 851.74km², odnosno obuhvata preko 8% teritorije Crne Gore, i obuhvata djelove opština Andrijevica, Berane, Bijelo Polje, Kolašin, Mojkovac i Podgorica. Za potrebe ovog prostora je pripremljen i poseban prostorni plan koji je imao za cilj kreiranje formalnih i planskih pretpostavki za osmišljen razvoj, organizaciju i uređenje prostora Bjelasice i Komova u skladu sa osnovnim razvojnim opredeljenjima i na principima održivog razvoja.

Planom je predviđeno osam budućih planinskih centara: Žarski, Cmiljača, Torine, Kolašin 1450, Kolašin 1600, Jelovica sa golf naseljem, Komovi i Eco adventure park Komovi. Skijaško područje, pored kompletne sportske infrastrukture, koje će biti jedan od glavnih nosilaca razvoja turističke privrede predmetnog područja, lokacijski je definisano prema internacionalno relevantnim standardima planiranja, što podrazumijeva ozbiljan i profesionalan pristup planiranju i izgradnji modernih planinskih centara sa svim pripadajućim sadržajima turističke i sportske infrastrukture.

Međutim, ovako zahtjevan cilj, tehnološki i upravljački nije moguće izvesti kao jednokratani investicioni projekat, nego postepeno, pa se proces izgradnje sportsko-turističke infrastrukture realizuje fazno, i za potpuno stavljanje u funkciju sportsko-turističkih kapaciteta na tri lokaliteta na Bjelasici i Komovima i jednom lokalitetu na Hajli, biće potrebno, posebno usljed uslova izazvanih pandemijom, najmanje još dvije do tri godine.

Naveli bismo neke od ključnih razloga za izgradnju skijaške i sportsko-turističke infrastrukture na prostoru planine Bjelasice i Komova: diversifikacija turističke ponude, produžavanje zimske i ljetnje turističke sezone, unapređivanje sportskih kapaciteta za lokalno stanovništvo i stanovništvo Crne Gore, organizovano upravljanje javnim skijalištima na prostoru Bjelasice i Komova, bezbjednost sadašnjih i budućih skijaša na prostoru Bjelasice i Komova, obezbjeđivanje reda i bezbjednosti na svim sportskim prostorima, zaštita i održavanje izgrađene sportske infrastrukture, aktivna promocija regiona Bjelasice i Komova, itd.

Dakle, Vlada Crne Gore planira da opredijeli sredstva u iznosu od 1.500.000 eura za izgradnju, održavanje i valorizaciju višenamjenske sportske infrastrukture, a koja bi se koristila za izgradnju dodatnih sportskih kapaciteta, kao i za održavanje veoma skupe sportske infrastrukture, nadgledanje realizacije infrastrukture koja se gradi i za obezbjeđivanje bezbjednosti na sportsko-turističkoj infrastrukturi. Posebno, iz razloga što je infrastrukturu neophodno konstantno unapređivati jer je jedino kao takva korisna za ostvarivanje javnog ekonomskog interesa.

Planirana višenamjenska sportsko-rekreativna infrastruktura bi bila komplementarna postojećoj sportskoj infrastrukturi na prostoru planina Bjelasice i Komova i sastojala bi se od višenamjenskih sportskih objekata za rekreaciju, a na kojem prostoru bi se, posebno tokom ljetnjih mjeseci, nudile i kulturne i rekreativne usluge, uz prateću organizaciju kulturno-umjetničkih manifestacija i sportsko-rekreativnih edukativnih programa za široku javnost.

Naime, sva od ranije postojeća, a posebno novoizgrađena sportska infrastruktura je osmišljena da ne služi samo jednoj namjeni, pogotovo imajući u vidu specifičnost prirode i raznovrsnosti sportova i rekreativnih aktivnosti koje se mogu nuditi na ovom prostoru, a uvažavajući visinu investicija. Tako da skijaške staze ujedno postaju *mounting-bike*, odnosno biciklističke staze, trase žičara pješački i planinarski koridori, a žičare kao vertikalna prevozna sredstva, tokom ljeta postaju žičare za panoramsko razgledanje i edukativne programe prirode, a i vertikalna prevozna sredstva za planinare i alpiniste do početnih kota planinskih uspona. Stoga, više je sportsko-rekreativnih aktivnosti u opticaju na ovom prostoru, skijanje, bordovanje, nordijsko skijanje, hodanje na krpljama, pješačenje, planinarenje i alpinizam, planinski biciklizam, speleologija, sportsko-edukativni programi i sl. Takođe bismo istakli da je dostupnost sportskoj višenamjenskoj infrastrukturi otvorena za veliki broj korisnika i omogućava se na transparentan i nediskriminirajući način.

Takođe je bitno napomenuti, kao što smo obrazložili namjene, da sportska infrastruktura skijališta nije planirana da se koristi isključivo za jedan profesionalni sport, već će biti korišćena, a već se i jednim dijelom kapaciteta koristi i od strane neprofesionalnih sportista, odnosno amatera i rekreativaca, ali i jedan broj profesionalnih sportista koristi sportsku infrastrukturu za treniranje.

Takođe, smatramo da ova vrsta investicije ima izražajno lokalni efekat, jer je na primjer na prostoru Bjelasice i Komova samo jedna faza skijališta Kolašin 1600 u funkciji, koje se ujedno nalazi u opštini limitiranih turističkih mogućnosti.

Ističemo da je izgradnja i pravilno održavanje sportske infrastrukture skijališta i prateće druge sportske, dakle višenamjenske, infrastrukture uslovljava nesmetano funkcionisanje lokalne ekonomije, održivost i kompletnost turističke ponude, kako u periodima kada su skijališta u funkciji, tako i u periodima kada skijališta ne rade, odnosno van zimske sezone. Samim tim se može jasno zaključiti da je funkcija infrastrukture jednako važna za domen koji nije poslovnog, odnosno ekonomskog karaktera, koliko i za osnovnu djelatnost skijaške infrastrukture iz kojih se prihoda ista dominantno do sada i održavala.

Kako smo već naveli, samo dio sportskih kapaciteta je stavljen u funkciju i dostupan je javnosti, a slijedi još niz aktivnosti na potpunom zaokruživanju projekta, odnosno potpune izgradnje predviđene sportske i turističke infrastrukture i stavljanje projekta u punu funkciju.

Ističemo još jednom da Sjeverni region Crne Gore, koji zauzima 52,8% teritorije Crne Gore i čini svega 1/3 njenog stanovništva, je najmanje razvijen region u zemlji. Sa druge strane, ovaj region istovremeno raspolaže sa najvećim dijelom prirodnih resursa Crne Gore, čija efikasna valorizacija može da znatno poboljša socijalni i ekonomski standard države.

Na prostoru planina Bjelasice i Komova predviđena je izgradnja 224 km ski staza na Bjelasici sa 52 žičare i ski-lifta kao podsistema žičara, više od 50 hotela, 23 pansioniska hotela apartmanskog tipa (kondoteli, šalei, jednoporodične i višeporodične kuće za smještaj, hosteli, planinarski domovi, apartmani i slično).

Razvojni projekti na unapređenju turističke ponude i izgradnji sportske skijaške infrastrukture realizuju se shodno Zakonu o Budžetu, i zaključno sa 2023. godinom biće uloženo cca 140 miliona eura u okviru prve faze dostizanja konačnog cilja koji je predviđen planskim dokumentima, i to na realizaciji sljedećih investicija:

Skijalište Kolašin 1600 - do sada je potpisano više od 30 miliona eura vrijednosti ugovora od čega je već realizovano cca 23 miliona eura. Izgrađen je pristupni put u dužini od 2 km, parking za dnevne skijaše, objekat bazne stanice, moderna šestosjedna žičara sa 10,5 km skijaških staza, a nabavljena je i izvjesna prateća oprema.

U fazi realizacije su: infrastrukturni projekti na izgradnji nove isklopive šestosjedne žičare K7 namijenjene proširenju postojećih skijaških kapaciteta ski-centra i povezivanju ski-centra Kolašin 1600 i Kolašin 1450 i izgradnja dodatnih skijaških staza oko žičare K7, ukupne vrijednosti oko 11 miliona EUR, a biće potrebna i nabavka nove mehanizacije radi pripremanja i održavanja staza za rekreativne sportiste. U narednom periodu predstoji i projekat izgradnje sistema vodosnabdijevanja, akumulacionog jezera i sistema za vještačko osnježavanje, kao što je predviđeno II fazom razvoja ski-centra.

Ski-centar Žarski - puštanje u rad ovog ski-centra u izgradnji se očekuje 2023. godine, i za realizaciju prve faze procijenjena vrijednost je 29,5 miliona eura, od čega je trenutno ugovoreno 17,5 miliona eura i to za izgradnju: nove šestosjedne žičare, 10 km skijaških staza i multifunkcionalni objekat bazne stanice. U toku su radovi na izgradnji pristupnog puta od Mojkovca do ski-centra i telekomunikacione i elektroenergetske mreže. Za ovaj projekat biće potrebna i nabavka mehanizacije za održavanje sportskih staza i motornih sanki i sanitetskog vozila za prevoz povrijeđenih do bolnice. U narednom periodu predstoji i izvođenje radova na izgradnji sistema za vodosnabdijevanja, akumulacionog jezera i sistema za vještačko osnježavanje, kao što je predviđeno II fazom razvoja ski-centra.

Ski-centar Cmiljača - puštanje u rad ovog skijališta se očekuje do kraja 2023. godine, i za realizaciju prve faze procijenjena vrijednost je 28 miliona eura, od čega je trenutno ugovoreno više od 21 milion eura i to za izgradnju: nove šestosjedne žičare sa 3 km skijaških staza, multifunkcionalni objekat bazne stanice. U toku su radovi na izgradnji pristupnog puta od Bijelog Polja do ski-centra i telekomunikaciona i elektroenergetska mreže.

U narednom periodu planirana je izgradnja šestosjedne žičare (ili druge vrste instalacije) i minimum 15 km skijaških staza kojima se uvezuju ski-centar Žarski i ski-centar Cmiljača i time dobiti ski-centar sa cca 30 km skijaških staza.

U cilju realizacije projekata i na ovom ski-centru, u narednom periodu predstoji nabavka nove nužne opreme za održavanje staza, kao obezbjeđivanje sistema za vodosnabdijevanje i sistema za vještačko osnježavanje, kao što je predviđeno II fazom razvoja ski-centra.

Ski-centar Hajla i Štedim - puštanje u rad očekuje do kraja 2023. godine, i za realizaciju prve faze procijenjena vrijednost je 16 miliona eura od čega je trenutno ugovoreno više od 14 miliona eura i to za izgradnju: nove šestosjedne žičare, a u toku je izrada idejnog rješenja za multifunkcionalni objekat bazne stanice sa parkingom za dnevne skijaše i u izradi je 8,5 km skijaških staza. Takođe, u toku su radovi na izgradnji pristupnog puta od Rožaja do ski-centra i telekomunikacione i elektroenergetske mreže.

U cilju realizacije projekata, u narednom periodu predstoji nabavka nužne opreme za održavanje i pripremanje staza, motornih sanki i sanitetskog vozila za prevoz povrijeđenih do bolnice. Takođe predstoji i izgradnja sistema vodosnabdijevanja, akumulacionog jezera i sistema za vještačko osnježavanje, kao što je predviđeno II fazom razvoja ski-centra.

Na svim navedenim lokacijama izgrađivaće se i dodatni sportsko-rekreativni sadržaji kako bi se unapređivala turistička ponuda, a odnose se na izgradnju sportskih parkova u okviru kojih će biti instalirani: *snow - tubing* sadržaj, rotondo, pokretne trake, bob na šinama, biciklističke staze, *zip - line*, kao i privremeni sportski objekti koji su namijenjeni za zimsku i ljetnju sezonu.

S obzirom na sve ugovorene radove koji su u toku i predočene planirane investicije na ski-centrima, neophodno je izvršiti nabavku dodatne opreme za uređenje i održavanje skijaških staza i bezbjednog funkcionisanja ski-centara tj. nabavka neophodne sniježne mehanizacije, kao i nabavke opreme za iznajmljivanje (skije, bordovi, štapovi, kacige, krplje, bicikla, pancericice itd.). Već izgrađena sportsko-turistička infrastruktura na prostorima planine Bjelasice i Komova i Hajle zahtijevala je formiranje timova koji su obučeni za upravljanje, održavanje i bezbjednost na objektima.

Dakle, smatramo da u skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 651/2014 (Državna pomoć za sportske i višenamjenske rekreativne infrastrukture), ovo izdvajanje Države Crne Gore ne predstavlja državno davanje, jer se odnosi na izgradnju, održavanje i valorizaciju sportske infrastrukture, koja ne utiče na trgovinu među državama članicama, niti države u okruženju. Dakle, kao što smo naveli, dio izgrađene sportske infrastrukture ima lokalni efekat i izgrađena infrastruktura namijenjena za rekreaciju, odnosno amaterske sportove.

Zbog postojanja kadrovskih kapaciteta u Društvu, predviđeno je da Skijališta Crne Gore realizuju odluku Vlade Crne Gore o finansiranju izgradnje, održavanja i valorizacije višenamjenske sportske infrastrukture na prostoru Bjelasice i Komova.